

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 47

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 27. november 1943.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Brot úr

Javnaðarflokksformansins røðu á tingi undir viðgerðini av teimum av amtmanni og landsnevnd avgjördu málum.

Hvi fór eingin maður niður til ta
bretsku fiskaráðsstevnuna, spyr
O. J. Jensen, tingmaður.

Javnaðarmenn segdu, at teir
vildu velja og senda mannin og
skutu uppá hann við tað sama.

Sambandsmenn vóru fyrri at
senda mannin.

Men fólkaflokksmenn — Th.
Petersen, J. Patursson og Kjølbro
hildu ímóti at velja mann at fara
avstað.

Uppskotið um at senda mannin
varð tó samtykt av javnaðarmonnum
og sambandsmonnum við hjálp
av R. Long.

Javnaðarmannauppskotið at velja
mannin við tað sama, tí tað hastaði,
varð ikki samtykt.

Tá ið so tingið fleiri dagar
seinni fekk í lag at velja mannin
— var tað ov seint.

Hetta er frágreiðingin, hvi eingin
maður fór niður.

So sita fólkaflokksmenn fyrri
borgum.

»Allir vita hvussu hevur leikað
í horni hjá fólkinum um, at amt-
maðurin hevur rátt sum diktatur.

Tað er tí athugaligt at siggja,
at fólkaflokksins nevndarlímur nú
leggja fram eina stuttliga ásanhan
at einki er at finnst at viðvíkjandi
landsnevndarinnar og amtmannsins
arbeiði millum tingseturnar.

Teir geva so stutt amtmanninum
eitt beinleiðis álitisvotum.

»Tingið varð sum kunnugt stevnt
av Havnar framburðsfelag.

Stevningin kom atlandi til for-
mann tingsins í góðari tíð. Men
istadín fyrri at lata hinar flokkarnar
vita av við tað sama, so tingið
kundi fáa tíð til at dubba seg til
verju, grettir hann ikki eitt ord
um stevningina, fyrr enn annan
dagin fyrri at sakin skal fyrri í
rættinum.

Hetta var avgjört ein sak sum
skriftlig sakartersla skuldi fara fram í.

Men til tess var nú ikki stundir.

Tingið samtykti so at biðja
rættin at seta rættarviðgerðina út
til næsta vanliga rættarfund, so
stundir kundu verða til skriftliga
»procedurus».

Men hvat hendir?

Tingformaðurin mætir í rætti-
num og tingsins vegna gongur
hann — tverturímóti tingsamtykt-
ini — við tí bert at fáa ein skáa
uppá tveir dagar, og tverturímóti
tingsamtyktini gongur hann við
til at fella frá skriftligari »procedurus».

Hetta, tilkann diktaturiskan at-
burð, áttalar javnaðarflokkurin harð-
liga. Flokkurin krevur av ting-
formanninum at fáa somu tíð og

somu atstøður til at viðgerða og
hugsu um tingsins mál sum hinir
flokkarnir.

Tað versta og harmiligasta av
øllum er, at okkara huttvirdi ting-
formaður uppi í rættinum, har
hann metti sum tingformaður at
verja tingsins meirlutastøðu og
ikkí sum priyatmaður, loyvi sær
at tala um sína privatu hugsan og
støðu í hesum máli og soleiðis
berjast ímóti tinginum, ið hann var
settur at verja.

Hetta, henda ræðuliga gerð yvir
fyrri okkara öldargamla tingi, áttalar
Føroya javnaðarflokkur. Hann
áttalar tað í kensluni av, at tingið,
okkara lægting, hin hægsti stovni
her á landi, eigur at standa so
í metum hjá ikki bert tingmonn-
um og fyrst tingformanninum, men
hjá hvørjum einasta íbúgvara lands-
ins, at eingin kann og eingin má
hóttta sær at skúgva tingsins avgerð
og tingsins støðu aftur um sína
egnu støðu, ynski og interessur.

Istadín fyrri at byrja við at tala
um teir einstaku § § legði formað-
urin fyrri við einum orðadrátti um
alt millum himmals og jarðar og
elvið ein orðadrátt uppá 70 talur
Hetta má áttalast!

Ímóti tingskipanini setti tann
hættvirdi tingformaður uppskoti
undir atkvøðu úttan at hava við-
gjørt teir einstaku § §.

Hetta má áttalast!

Ímóti vanligari mannagongd, ið
er at seta tað longstgandandi
uppskoti undir atkvøðu, setti tann
hættvirdi tingformaður eitt styttri
gandandi uppskot undir atkvøðu.

Hetta má áttalast.

Istadín fyrri at seta uppskotsins
fyrstu, aðru o. s. v. grein eftir
ráð undir atkvøðu, tók tann hætt-
virdi formaður eitt fólkaflokks
broytingaruppskot til javnaðar-
mannauppskotið undir atkvøðu.

Hetta má áttalast!

Við eini øvugtari atkvøðu frá
sambandsmanninum Andreas Djur-
huus var hetta broytingaruppskotið
broytt til at vera samsvarandi
fólkaflokksuppskotið.

Henda av tingformanninum so
ræðuliga illa leidda viðgerð gjerdi
at javnaðarmenn yvirhevdur fingi
ikkí høvi at fáa teirra uppskot til
viðgerðar. Og fólkaflokksins menn
hava noktað javnaðarmonnum, at
vera við til at taka javnaðar-
mannauppskotið aftur til atkvøðu.

Henda atferð tingformann-
sins er so ræðulig, at javn-
aðarmenn vilja vera við til
at taka til umhugsunar, um
hann eigur at verða sitandi."

MEL og BRØD

Tilførslerne af Melsorter til Brød-
bagning har ændret sig en Del under
Krigen, idet der nu ikke mere tilføres
rent Rugmel og kun ringe Mængder
rent Hvedemel. I en almindelig Hus-
holdning staar i Øjeblikket derfor 2
Melsorter til Disposition:

- 1) Det saakaldte Nationalmel.
- 2) Hvedekornsmel, formalet her paa
Øerne.

Det synes at være en Del Uvilje
blandt Befolkningen mod Brug af
disse Melsorter i Stedet for rent
Hvedemel, hvilket bl. a. fremgaar af
at Læger til Stadighed anmodes om
Lægeerklæringer til Brug til Frem-
skaffelse af rent Hvedemel.

Man skal i den Anledning gøre
opmærksom paa følgende!

NATIONALMEL er er Formaling
af Hvedekornet, hvor saavel Spiren
som den inderste Del af Skallen er
taget med.

Dette bevirker at:

- 1) Det udvundne Mel er betydeligt
rigere paa B-Vitaminer end det
rene Hvedemel, idet disse Vita-
miner indeholdes i Skaldelene af
Kornet. B-Vitaminerne modvirker
bl. a. Nervedidelse, Svækkelsestil-
stande, visse Tarm- og Hudlidelser.
- 2) Indholdet af Skaldelene i National-
melet bevirker, at det Brød, der
bages heraf, giver Tarmen, særlig
Tyktarmen, »mere at arbejde med»
saaledes at den Forstoppelse og der-
af følgende kroniske Tyktarms-
katarr, der er saa almindelig
blandt »Hvedebrøds- og Kage-
spisere» modarbejdes.

HEVEDEKORNSMEL (Fuldkornsmel)
er en fulstændig Formaling af
Kornet, saaledes at Skaldindholdet er
større end Nationalmelets. Angaaende
Vitaminindholdet gælder det samme
som for Nationalmelet.

Det større Skaldindhold bevirker, at
Brødet bliver mørkere end National-
melsbrødet, mere i Retning af Rugbrød.

Alt i alt maa man sige, at Brød,
bagt af Nationalmel og Fuldkornsmel
bør foretrakkes for Brød bagt af
rent Hvedemel, da den rene Nærings-
værdi er den samme, maaske endda
større, og da Brødet er betydelig
sundere og lettere fordøjeligt baade
for raske Folk og for Folk, der lider
af Mave—Tarmlidelser.

Forskellen i Brødets Farve bør
man derfor, særlig under de nuværende
Forhold, sætte sig adover. Dette er
jo kun en Vane.

Til Oplysning for Husmødre siges
det fra England, at man faar det
bedste Brød af Nationalmel, hvis man
bruger lidt mere Vædske (Vand eller
Mælk) end til Hvedebrød, noget midre
Gær og ca. et ekstra halvt Pund
Salt pr. Sæk (65 kg) samt giver
Brødet nogle ekstra Minutter i Ovnen.

Kagespisere maa trostes med, at
man udmærket godt kan bage Kager
af Nationalmel.

Færøernes Lægekredssforening.

Klaksvig i Oktober 1943.

STÆRMOSE

p. t. Formand.

Frá vígvellum.

Hart stríð stendur í Ruslandi.
Russar hava stedgæð einum týskum
mótaloði og hava sjálvir byrja
nýggja stóra atsókn.

I Italien gongur stríltíð hjá
Bretum. Tó gongur fram í smáum.

I Stillahavinum stendur hart á
hjá Fátum. Amerikumenn harðna
í átøkum.

Jnnanoyggja

»SMIRIL» samtyktu 12 fólk-
flokksmenn og ein sambandsmaður
at avreiða til Úvak við einum
viðskerða uppá 60.000 í árligum
studningi og loyvi til, at leggja
undirskotisferðirnar millum Havn
og Nørðoyarnar niður.

STJÓRNARSKIPANARUPP-
SKOTIÐ hjá javnaðarmonnum
varð av 12 fólkaflokksmonnum og
4 sambandsmonnum sjtt at koma
óbroytt til atkvøðugreiðslu.

Ein gjølla greiðing um fólk-
flokksvesaldómíni í stjórnskipanar-
málinum kemur í næsta blád.

FOLKAFLOKKURIN OG SAM-
BANDIÐ GINGU SAMAN

i dygga fylking í stríð móti javn-
aðarmanna uppskotunum um við
lógarfyriskipan at tryggja hvørjum
heimi í Føroyum at fáa fisk til
keyps, og fáa rætt til at keypa ein
seyð uppá folkið í húsnum.

Hesar gerðir afturhaldsins
koma vit aftur til.

FERSKFISKAÐOLAN

»Leivur Øssursson» seldi fyrri
7060 pund, »Stella Argus» 9820
pund og »Vesturvarðin» 9600 pund.

UM ½ MILLJÓN

hefur fólkaflokksins figgjarpolitikk-
ur longu sokið nppá avlopið frá
seinastu árum. Hetta kom fram
undir orðaskiftinum á opnum
tingi.

ÚTRØÐURIN er eforur í Sudur-
oy, tá ið víðar.

Adrastaðni ljóðar eisini frá
gøðum fiskiskapi.

NÝGGJUR KOLAGREVSTUR
er byrjaður í Líðarhaga á Tvor-
oyri.

Vegna pappírstrot

kemur bladið fyríbils í hálvari
stødd.